

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(71)

4. posiedzenie
Komisji Emigracji i Polaków za Granicą
w dniu 19 grudnia 2001 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie projektu ustawy o ustanowieniu 2 maja Dniem Polonii i Polaków za Granicą.

(Początek posiedzenia o godzinie 15 minut 35)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Tadeusz Rzemkowski)

Przewodniczący Tadeusz Rzemkowski:

Otwieram kolejne posiedzenie Komisji Emigracji i Polaków za Granicą.

Porządek obrad, który otrzymali państwo w zawiadomieniu, obejmuje jedną pozycję – rozpatrzenie projektu ustawy o ustanowieniu 2 maja Dniem Polonii i Polaków za Granicą.

W naszym spotkaniu uczestniczą goście: pani Grażyna Bernatowicz, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, i pan Wiesław Osuchowski, zastępca dyrektora Departamentu Konsularnego i Polonii w MSZ.

Witam wszystkich członków komisji.

Witam panią marszałek Jolantę Danielak, wicemarszałek Senatu piątej kadencji, która w racji podziału obowiązków i uprawnień w prezydium zajmuje się między innymi sprawami polonijnymi.

Witam też wiceprzewodniczących komisji. Wszystkich państwa witam.

Zgodnie z art. 76 regulaminu Senat podejmuje postępowanie ustawodawcze w sprawie inicjatywy ustawodawczej na wniosek komisji lub co najmniej dziesięciu senatorów. Na poprzednim posiedzeniu postanowiliśmy, że będziemy wszczynać takie postępowania w sprawie trzech inicjatyw, które były uchwalone przez Senat w poprzedniej kadencji, poszły do Sejmu i tam proces legislacyjny nie został zakończony. Chodzi o ustawę o ustanowieniu 2 maja Dniem Polonii i Polaków za Granicą, ustawę o obywatelstwie polskim i ustawę o Karcie Polaka. Zanosilo się na to, że będziemy je sukcesywnie rozpatrywać na posiedzeniach w roku 2002, ale z naszego grona wyszedł wniosek, żeby pierwszy projekt rozpatrzyć na posiedzeniu naszej komisji jeszcze w grudniu, tak żeby móc w styczniu wszcząć postępowanie przed Wysoką Izbą. Gdy podejmiemy tę inicjatywę, powiadomimy o tym pana marszałka i on zdecyduje o skierowaniu naszego projektu na wspólne posiedzenie Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Emigracji i Polaków za Granicą, które może się odbyć nie wcześniej niż czternaście dni od podjęcia przez marszałka decyzji lub od powiadomienia o niej przewodniczącego komisji, czyli na początku przyszłego roku i przyszłego miesiąca. Później następuje drugie i trzecie czytanie wspólnego projektu obu komisji na posiedzeniu plenarnym Senatu. W przypadku uchwalenia projektu przez Senat jest on kierowany do Sejmu.

Czy ktoś z państwa senatorów chce zabrać głos w sprawie porządku obrad bądź w innej kwestii? Nie widzę chętnych.

A więc przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy o ustanowieniu 2 maja Dniem Polonii i Polaków za Granicą oraz do dyskusji.

Jesteśmy trochę w kłopotcie, bo koordynatorem pracy nad tą ustawą został wyznaczony senator Nicieja, którego nie ma na sali. Będzie żałował, ale ponieważ praca ta będzie kontynuowana, będzie mógł koordynować dalsze jej etapy.

Wszyscy państwo otrzymali projekt i uzasadnienie. Ich brzmienie jest takie samo jak uchwalone przez Senat czwartej kadencji. A więc przeczytam: „Ustawa z dnia o ustanowieniu 2 maja Dniem Polonii i Polaków za Granicą. Art. 1. Dzień 2 maja ustanawia się Dniem Polonii i Polaków za Granicą. Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Uzasadnienie: Celem niniejszej ustawy jest ustanowienie Dnia Polonii i Polaków za Granicą, którym ma być 2 maja. Podjęcie niniejszej inicjatywy stanowi nawiązanie do przedwojennej tradycji obchodzenia Dnia, a nawet Tygodnia Opieki nad Rodakami na Obczyźnie, których organizacją zajmowały się krajowe organizacje sprawujące opiekę nad emigracją polską. Ustawa spełni także oczekiwania polskiej diaspory w tym względzie.

Ustanowienie 2 maja świętem naszego wychodźstwa obejmującego 1/3 narodu stanowić będzie w sposób symboliczny dowód uznania dla jego wielowiekowego dorobku i wkładu Polonii i Polaków za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, za wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc Krajowi w najtrudniejszych okresach. Będzie też potwierdzeniem więzi z Macierzą, jedności i równości wszystkich Polaków, tak mieszkających w Kraju, jak i żyjących poza nim, podkreśli wspólnotę dorobku kulturowego Polaków w Ojczyźnie i na Obczyźnie.

Senat III kadencji podczas szerokiej parlamentarnej debaty polonijnej podjął 5 marca 1997 r. uchwałę zawierającą obietnicę ustanowienia 2 maja Dniem Polonii, jednak nie zdążył przed końcem kadencji złożyć odpowiedniej inicjatywy ustawodawczej.

Także II Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy, który obradował w Pułtusku w dniach 28 kwietnia – 2 maja 2001 r. w jednej ze swoich uchwał zwrócił się z apelem o ustanowienie 2 maja Dniem Polonii i Polaków z Zagranicy.

Senat, mając to na względzie, postanowił obecnie podjąć inicjatywę ustawodawczą o ustanowieniu 2 maja Dniem Polonii i Polaków za Granicą.

Wejście w życie niniejszej ustawy nie pociąga za sobą wydatków z budżetu państwa”.

Jest to uzasadnienie do poprzedniej inicjatywy, sądzę więc, że trzeba je będzie nieco zaktualizować, szczególnie drugą część.

Proszę bardzo, kto z państwa chce zabrać głos? Oczywiście mają do tego pełne prawo także nasi goście.

Proszę bardzo, wiceprzewodniczący kolega Kruszewski.

Senator Zbigniew Kruszewski:

Dziękuję.

Panie Marszałku, nie mam zastrzeżeń do merytorycznej części ustawy, chciałbym tylko poddać pod rozważenie, czy nie byłoby dobrze, gdyby pojawiła się tu jakaś preambuła. Jest to ustawa bardzo krótka i preambuła mogłaby się składać z – oczywiście odpowiednio sformułowanego – akapitu uzasadnienia, który mówiłby o tym, dlaczego i po co ustanawiamy to święto. W tej chwili nie jestem przygotowany do zredagowania tego tekstu, ale, moim zdaniem, dodawałby on ustawie wyrazistości. Nie pamiętam dobrze, może pani przewodnicząca Sagatowska mi przypomni, ale chyba w ustawie o Karcie Polaka taką preambułę umieściliśmy. Czy nie warto by

tutaj też to zrobić? Mam na myśli akapit mówiący o tym, że dzień ten ma być dowodem uznania za wierność i przywiązanie do ojczyzny, za pomoc krajowi w najtrudniejszych okresach, i że będzie on też potwierdzeniem więzi z Macierzą oraz jedności i równości wszystkich Polaków. Trzeba by coś z tego tekstu wybrać, co stanowiłoby preambułę i niejako zamykało tę ustawę, bo w obecnym kształcie jest ona, powiedziałbym, bardzo sucha. Dziękuję.

Przewodniczący Tadeusz Rzemykowski:

Dziękuję.

Proszę bardzo, kto następny? Nie ma chętnych.

W związku z tym jest pytanie, czy akceptujemy sugestię kolegi Zbigniewa Krużewskiego, żeby ustawę tę poprzedzić preambułą?

I tak odbędzie się wspólne posiedzenie z Komisją Ustawodawstwa i Praworządności i wtedy dopracujemy treść preambuły, ale teraz moglibyśmy napisać ją tak na gorąco, żeby przekazać marszałkowi pełną treść naszego projektu, który składałby się z czterech elementów: tytułu, preambuły, art. 1 i art. 2.

Oczywiście jest to ustawa o charakterze historycznym. Daje ona prawną podstawę nadaniu formalnego charakteru uroczystościom 2 maja, które już od lat były obchodzone za granicą i w Polsce. Ustawa nie nakłada na nikogo żadnych obowiązków, a tym samym nie powoduje konieczności dodatkowych wydatków ze środków budżetowych. Sądzę więc, że jest całkowicie możliwe, by mogła wejść w życie w taki sposób, żeby najbliższy 2 maja był już pierwszym oficjalnym dniem Polonii. Byłoby to, być może, dobrą przesłanką zorganizowania uroczystości o charakterze ogólnopolskim, ponieważ, zgodnie z uchwałami zjazdu i deklaracjami Polonii, jest szansa na to, by na początku przyszłego roku odnowiła się Rada Polonii Świata. Ten fakt oraz ustanowienie święta 2 maja dałyby asumpt do organizowania uroczystości z tej okazji. A ponieważ ciągle staramy się o rozszerzanie i pogłębianie kontaktów Polski z Polonią i Polonii z Macierzą, każda wartościowa inicjatywa w tym zakresie jest cenna.

Proszę bardzo, pani marszałek Jolanta Danielak.

Wicemarszałek Jolanta Danielak:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Ja tylko bardzo krótko. Uważam, że jest to bardzo cenna inicjatywa, szczególnie z uwagi na fakt, że w wielu państwach świętuje się dzień emigranta polskiego. Warto więc również w Polsce ustanowić dzień poświęcony Polonii. Jeżeli środowiska polonijne potrafiły w krajach swojego osiedlenia zbudować swój autorytet na tyle mocno, że w niektórych państwach dzień ten jest nawet świętem narodowym, to dobrze będzie, gdy pojawi się on też w kalendarzu polskim i będzie służył temu, aby o stosunkach polonijnych więcej mówić i aby tematyce polonijnej poświęcić więcej czasu i miejsca. Dobrze, że ustawa ta nie pociąga za sobą kosztów, bo dzięki temu jest duża szansa na wejście jej w życie, zwłaszcza teraz, na początku piątej kadencji.

Bardzo dziękuję komisji za tę inicjatywę i mam nadzieję, że pracę nad tą ustawą zakończymy pomyślnie. Dziękuję.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Senator Maria Szyszkowska:

Myślę, że jest to ogromnie cenna inicjatywa, żeby poprzedzić tę ustawę preambułą, będzie ona bowiem nobilitacją dla tego przepisu i tego dnia. Uważam, że owa preambuła i jej treść odegra bardzo istotną rolę zarówno w kraju, jak i za granicą. Bardzo nalegam, ażeby ona pozostała.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Specjalista w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Piotr Magda:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Pani Minister! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

W związku z tym, iż celem Wysokiej Komisji jest ustanowienie preambuły tej ustawy, chciałbym, posługując się tekstem jej uzasadnienia, w imieniu Biura Legislacyjnego zaproponować krótki, adekwatny do skrótowego tekstu prawnego, tekst: Uznając wielowiekowy dorobek i wkład Polonii i Polaków za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc krajowi w najtrudniejszych okresach uchwała się, co następuje. Dziękuję.

Przewodniczący Tadeusz Rzemyskowski:

Młody człowiek, a już wszystko umie.

Proszę bardzo, Pani Profesor.

Senator Maria Szyszkowska:

Mam tylko jedno pytanie: czy w najtrudniejszych okresach, czy w najtrudniejszych momentach?

Specjalista w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Piotr Magda:

To już zależy od Wysokiej Komisji.

Przewodniczący Tadeusz Rzemyskowski:

Proszę, senator Kruszewski.

Senator Zbigniew Kruszewski:

Mnie bardzo leżą na sercu słowa: „potwierdzeniem więzi z Macierzą, jedności i równości wszystkich Polaków”. Więc może poza tym, co pan dodał, dopisać jeszcze do tego zdania: „więzi z Macierzą, jedności i równości Polaków”. Wtedy ustawa będzie jakby pełna.

Przewodniczący Tadeusz Rzemyskowski:

Jeżeli państwo pozwolą to proponowałby, żeby wnioskodawca, pan wiceprzewodniczący Zbigniew Kruszewski, pani profesor i kolega z Biura Legislacyjnego napi-

sali razem piękną preambułę. Sądzę, że nie będziemy już specjalnie zwoływać posiedzenia, żeby ją przyjąć, bo i tak będziemy debatować wspólnie z Komisją Ustawodawstwa i Praworządności. Zawartość merytoryczna już jest, dodacie więc tylko państwo ładne słowa i nadacie odpowiednią rangę. Ustawa mówi, że dniem Polonii jest 2 maja, i określa moment wejścia w życie. Nic więcej tu nie trzeba dodawać.

Czy w tej sprawie są jeszcze jakieś pytania? Nie widzę zgłoszeń.

W związku z tym poddajemy pod głosowanie, że jesteśmy za przyjęciem tej inicjatywy ustawodawczej, podejmowanej przez Komisję Emigracji i Polaków za Granicą.

Kto z państwa senatorów jest za?

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

W porządku obrad nie ma wprawdzie punktu: inne sprawy, ale ponieważ spotkaliśmy się i mamy jeszcze parę minut czasu, to pytam, czy ktoś z państwa ma jakąś sprawę?

(*Głos z sali:* Panie Przewodniczący, trzeba jeszcze ustanowić koordynatora prac nad tą ustawą.)

Przewodniczący Tadeusz Rzemykowski:

Koordynatorem tej ustawy jest pan profesor Nicieja i ja sądzę, że on się odnajdzie. Nie będziemy mu odbierać tej satysfakcji. Nie odnaleźliśmy go przed spotkaniem. Gdyby był z tym problem, to wyznaczymy innego koordynatora.

Proszę bardzo, pani senator Kurska.

Senator Anna Kurska:

Chciałabym tylko nawiązać do przedstawionego na poprzednim posiedzeniu mojego projektu, dotyczącego urządzenia wystawy. Zapytano mnie wówczas o jej koszty. Złożyłam na ręce pana przewodniczącego kosztorys uzyskany z muzeum imienia Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jeżeli są jakieś zapytania lub wątpliwości w tej sprawie, to mogę je wyjaśnić.

Przewodniczący Tadeusz Rzemykowski:

Do sprawy tej wystawy powołany został zespół i proponuję, żeby on dalej się nią zajmował. Podany przez panią Annę Kurską wstępny koszt wynosi około 5 tysięcy zł. Jest to temat do dyskusji, ale nie będziemy go tu dzisiaj podejmować. Wyzaczyliśmy do tego grupę osób i prosiłbym bardzo, żeby wszystko załatwiła. Potem skierujemy tę sprawę do pana marszałka.

Jeżeli chodzi o sprawy różne, to jeszcze raz przypominam o tym, że jeżeli ktoś z państwa odważyłby się napisać swoje propozycje do planu pracy komisji bądź swoje propozycje dotyczące tego, czym chce się indywidualnie zajmować w komisji, to ma jeszcze jeden lub dwa dni na to, by je złożyć. Jeżeli dostanę je do piątku, to z bagażem waszych przemyśleń udam się do pięknego ogrodu Stanisława Staszica i tam przez święta napiszę projekt, żeby, zgodnie z maksymą mojego wielkiego rodaka, być użytecznym narodowi. Na początku stycznia przedłożę ten projekt, żebyśmy mogli podjąć działalność. Pod naszym adresem jest wiele oczekiwań, więc chcemy tę pracę kontynuować bardzo ambitnie.

Chcę państwa, a szczególnie gości, przeprosić. Organizowanie spotkań w przerwie to nie był dobry pomysł i nie będziemy go praktykować w przyszłości, ponieważ nie można ustalić terminu. Spotkanie w przerwie może mieć tylko charakter techniczny i może się odbywać tylko wtedy, gdy nie będziemy zapraszać gości. Trzeba wyznaczać ściśle określony termin, na przykład godzinę czy dwie przed obradami, a kiedy będzie ważny temat, to w innym dniu. Ustaliliśmy i ja sam też doszedłem do tego przekonania, że spotkania w przerwie to nie jest dobra praktyka.

Wszystkiego dobrego. Dziękuję bardzo.

(Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 58)

